

II. História Drienčan

Obec sa spomína od roku 1291 ako *Drenchen*, neskôr *Derenchen* (1344) *Drecžany* (1773), *Drýčany* (1808), *Drienčany* (1920), maďarsky *Derencsény*, ale vznikla v predošlých storočiach na staršom sídlisku. Patrila Derencsényiovcovi a od polovice 17. storočia viacerým rodinám. Drienčany ležia v juhovýchodnej časti Slovenského rudohoria, na nížine a terasovej plošine, v doline potoka Blh. Chotár obce vystupuje miestami z nivy do pahorkatiny a na krasovú plošinu. V bývalej Gemerskej župe, v romantickom údolí riečky Blh, powyše útulnej slovenskej dedinky Drienčany, boli v dávnom stredoveku dva menšie hrady. Staval ich údajne otec pre dvoch synov.

Prvú listinnú správu o nich máme z roku 1297, keď ich panovník daroval bratom *Dominikovi* a *Mikulášovi Balogovi*. V roku 1300 bol majiteľom hradov *Vladislav Balog* a po jeho smrti si ich rozdelili jeho synovia *Tomáš* a *Pavel*. Podľa správy z roku 1313 hrady v Drienčanoch boli postavené v tom čase ešte z dreva. Roku 1413 sú majiteľmi hradu rodina *Derenčinovcov*. Sú to inak potomkovia Balogovcov, ktorí si zmenili meno podľa hradu Drienčan.

Roku 1443 Drienčany boli v rukách *Jána Jiskru z Brandýsa*, ktorý ich značne opevnil. Husitské vojsko obsadilo hrad so súhlasom majiteľov hradu *Derenčinovcov*, ktorí vidiac zdatnosť husitov, sa k nim pridali a boli vernými spojencami Jiskrovými. Roku 1451 Ján Huňady prišiel so svojim vojskom až ku Drienčanom. Husitské vojsko pod vodcovstvom povestného *Valgathu* sa opevnilo v tábore poniže Drienčan a tam čakalo Huňadyho. Huňady dal nahádzať cez dolinu Blhu vysoký násyp, ktorým sa uzavrel a zastavil tok riečky, takže voda sa zodvihla a vytvorila celé veľké jazero, ktoré ohrozilo aj pevný husitský tábor. Husiti boli nútení s Huňadym vyjednávať a zabezpečiť si z tábora voľný odchod. Veľmi plasticky a dramaticky sú opísané tieto scény v románe „*Valgatha*“, ktorého autorom bol Ľ. Kubáni. V onom roku (1451) sa podarilo Huňadymu Drienčany dobyť, ale mal ich v moci len krátky čas. Husiti ich späť dobyli a znova opevnili. Drienčany definitívne dobyl a spustošil *Rozgoň*.

Podľa správy z roku 1466 Derenčinovci postavili hrad znova. V roku 1546 sa Drienčany stali majetkom *Séchyovcov*, neskoršie *Rákocziovcov* a *Koháryovcov*. Po vymretí mužského pokolenia Koháryovcov sa Drienčany stali majetkom kniežacej rodiny *Coburgovcov*. V roku 1828 tu žilo 580 obyvateľov v 74 domoch, ktorí sa zaoberali poľnohospodárstvom, chovom dobytka, brdárstvom, košíkárstvom, pálením vápna a výrobou vosku. Drienčany boli úplne zničené a podľahli svojmu osudu, boli zrovnané so zemou. Ostali len rozpadnuté múry, ktoré nám dávajú tušiť, že tu boli kedysi mohutné budovy, v ktorých sa žilo, veselilo, bojovalo.

Papča

Obec sa spomína v roku 1332, je však staršieho pôvodu. Bola rozdelená na Hornú a Dolnú Papču. Dostali ju *Derecsényiovci* v 15. storočí. Patrila *Papócsiovcom*. Spustla za tureckých vojen okolo roku 1560, začiatkom 17. storočia bola znova osídlená. V roku 1828 mala 32 domov a 239 obyvateľov. Obyvatelia sa zaoberali remeslami, najmä hrnčiarstvom, garbiarstvom či výrobou dreveného riadu. Tradičným zamestnaniam ostali verní aj po roku 1918. V roku 1964 bola Papča pričlenená k Drienčanom.

Text text t text text text text text text

Významné osobnosti pôsobiace v Drienčanoch

- Geológ **Gustáv Lyskai**, narodený v Drienčanoch 2.8.1843.
- Spisovateľ **Ján Čajak** mladší, ktorý v Drienčanoch pôsobil.
- Zberateľ ľudovej slovesnosti **Jonatán Dobroslav Čipka** (1819 – 1861). V Drienčanoch zomrel a je tu aj pochovaný.
- V obci 26 rokov pôsobil ako evanjelický kňaz, spisovateľ, folklorista a národný buditeľ **Pavol Dobšínský** (1828 – 1885). Pochovaný je v Drienčanoch. Pavol Dobšínský, pseudonym Miloš, Slavoj Drienčanský-Železnický, narodil sa 16. 3. 1828 v Slavošovciach. V našej obci pôsobil od roku 1861. Bol zberateľom ľudových povestí, zvykov, povier, porekadiel, rozprávok.
- V obci pôsobil jeden rok i spisovateľ **Ľudovít Kubáni** (1830 – 1869). V Drienčanoch žil v roku 1854 – 1855.
- Medzi významných obyvateľov Drienčan patril aj osvietenský básnik a filozof **Michal Steigel** (1769 – 1829).

Kultúrne pamiatky

Evanjelický kostol z predreformačného obdobia bol zničený v roku 1553. Služby Božie sa konali na fare. Drevená modlitebňa, postavená v roku 1707, podľahla požiaru v roku 1720. V roku 1724 bol postavený drevený kostol, nahradený v roku 1793 terajším. Je obohnáný múrom so strelnými otvormi. V kostole je zachovalý kazetový strop, drevená kazateľnica s akantovou ornamentikou zo začiatku 18. storočia. Organ s drevenou rokokovou skriňou je z roku 1799.

Na fare z roku 1835 sú pamätné tabule *Jonatána Dobroslava Čipku* a *Pavla Emanuela Dobšínskeho*, pochovaní sú pri kostole. Ku kostolu patrí aj renesančná zvonica, drevená, zo 17. storočia: na poschodí drevený zastrešený ambit - arkádový. Pamätník *Pavla Dobšínskeho* bol odhalený v roku 1971.

Autori: akademický sochár *Miroslav Kasandra* a inžinier architekt *Jozef Chrobák*.

Mená farárov pôsobiacich v Drienčanoch od roku 1547

Mikuláš Bistrícenus (Bystricius) 1547, Šimon Lestachius (Eustachius, Lesstak) 1604-1608, Juraj Albíni 1609-1614, Ondrej Hájsky 1614-1620, Juraj Lányi 1620-1627, Adam Lamač (Silezius) 1627-1637, Juraj Piskátor (Piscatoris) 1637-1640, Ondrej Kolumbi (Columbi) 1640- 1648, Matej Bornák (Bornay, Bornág) 1649-1650 a 1653-1664, Štefan Kalinka 1650-1653, Juraj Gaudík (Gaudicius, Gaudini) 1664-1666, Juraj Istitoris 1683, Juraj Nikolaides 1690-1692, Jakub Lúce (Lucae) 1692-1721, Ján Dlháň 1721-1723, Matej Albíni (Belica) 1724-1753, Juraj Ondrej Stehlo (Sztehlo) 1753-1757, Abrahám Izák Stráňavský (Stránsky) 1758-1759, Alexander Farkaš 1759-1768, Ondrej Švantner (Švandtner) 1768-1783, Štefan Ján 1783-1793, Michal Steigel 1793-1805, Ján Bakaj 1805-1810, Samuel Urbanus (Urbanec) 1810-1828, Michal Ostrolúcky 1828, Nátan Biskup 1828-1832, Ján Liskai (Líška) 1832-1847, Jonatán Dobroslav Čipka 1847-1861, Pavol Emanuel Dobšínský 1861-1885, Štefan Ján Buzág 1886-1904, Pavel Moťovský 1905-1911, Juraj Macák 1914-1916, Eugen Mikuláš 1917-1923, Koloman Emil Podhorányi 1923-1955, Martin Sleziak 1955-1960, Miroslav Synak 1960-1986 - pôsobil v Drienčanoch 26 rokov, Milan Krivda 1989-1999, Roman Dovala 1999-2000, Ivo Madzin 2000-2004, Štefan Gabčan 2004 - súčasný farár.

Pamätná fara P. E. Dobšínskeho

Pamätná fara prešla rozsiahlou rekonštrukciou, ktorá sa začala od pôsobenia už zosnulého starostu *Lubomíra Gregorčoka*. V tejto začatej práci pokračovali ďalšie starostky a starosta. Projekt podaný Cirkevným zborom Drienčany v spolupráci s Vierou Gregorčokovou bol podporený akčnou skupinou *Malohont*. Fara P. E. Dobšínskeho bola slávnostne otvorená 22.10.2014 počas 11. ročníka regionálnej celoslovenskej súťaže v prednese slovenskej rozprávky *Zlatá podkova, zlaté pero, zlatý vlas*. Múzeum rozprávky P. E. Dobšínskeho v Drienčanoch má svoje opodstatnenie. Je súčasťou fary.

Autorom vnútornej expozície bol zosnulý spisovateľ Peter Glocko, ktorý mal vrelý vzťah k našej dedine.

V sklenených vitrínach, na policiach a na informačných paneloch sa návštevníci dozvedia o živote a tvorbe P.E. Dobšinského. V deň otvorenia múzea uplynulo 129 rokov od smrti evanjelického kňaza a rozprávkaru. Návštevníkov, ktorých býva počas letných mesiacov veľa, sprevádza manželský pár Mgr. Štefan Gabčan a Mgr. Terézia Gabčanová.

Text text t text text text text text text

Text text t text text text text text

Text text t text text text text text